

Samenvatting Uitvoeringsprogramma RES Noord Holland Zuid

Nut en noodzaak

Klimaatverandering klopt steeds harder op onze deur. De overstromingen in Zuid-Limburg deze zomer maakten pijnlijk duidelijk dat de gevolgen ook in ons land merkbaar zijn. Toch is het belangrijk ons te realiseren dat de energietransitie niet alleen een harde noodzaak is, maar ook kansen biedt. Met de energietransitie kunnen we ontwikkelingen in gang zetten, die onze steden, dorpen, wijken, bedrijven en verenigingen sterker en flexibeler maken. In dit uitvoeringsprogramma geven wij – gemeenten, provincie en waterschappen – aan hoe we de komende jaren slagvaardig en in gezamenlijkheid uitvoering willen geven aan de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0. Met het opstellen van dit programma geven we invulling aan de afspraak uit de RES 1.0 dat er een “...er een regionaal uitvoeringsprogramma wordt opgesteld om de afspraken, kaders, en een aanpak vast te leggen voor het proces naar de RES 2.0.” In dit uitvoeringsprogramma benoemen we actiehouders en tijdslijnen. Daarmee maken we de ambitie van de RES 1.0 concreet in de benodigde acties voor uitvoering.

Samenwerken in de regio

De governance van de RES heeft zich in de afgelopen jaren in de praktijk bewezen en wordt in de bestaande vorm gecontinueerd. Dat houdt in dat de samenwerking tussen decentrale overheden, netbeheerders, ondernemers en maatschappelijke organisaties wordt voortgezet. We blijven elkaar vasthouden om de opgave uit de RES 1.0 te realiseren. De onafhankelijke programma-organisatie blijft deze samenwerking ondersteunen. Verder ondersteunt zij de monitoring van de uitvoering en kennisverspreiding.

Naast onze eigen inzet om de opgave te realiseren zet de provincie verder in op de ondersteuning van gemeenten in het realiseren van zon- en windprojecten en de ruimtelijke inpassing daarvan. Dit doet zij onder meer met diverse subsidies en regelingen en handreikingen. Ook zet zij met de ondersteuning van onder meer het Servicepunt Duurzame Energie en de Participatiecoalitie actief in op kennisverspreiding.

In de uitvoeringsfase krijgen we meer rollen dan tot nog toe in de RES: naast beleidsmaker ook die van vergunningverlener en/of handhaver. In de samenwerking vinden wij het goed om de stappen in het proces en die rolwisseling te benoemen. Het moet helder zijn wie welk mandaat heeft. Wie het bevoegd gezag is, is hierbij leidend.

Menskracht en middelen: Ook boter bij de vis

Uit de gesprekken aan de uitvoeringstafels en in de stuurgroepen is gebleken dat veel gemeenten over te weinig middelen en menskracht beschikken om het uitvoeringsprogramma met de gewenste zorgvuldigheid uit te voeren.

Een deel van de taken om dit uitvoeringsprogramma uit te voeren ligt al bij ons als bevoegd gezag, zoals het verlenen van vergunningen of handhaving op deze vergunningen. Maar een deel van de taken komt voort uit de afspraken uit het Klimaatakkoord en komt boven op het takenpakket dat wij als gemeenten, provincie en waterschappen hebben. Om tot realisatie van de afspraken uit het Klimaatakkoord te komen, hebben overheden dan ook aanvullende middelen nodig. De Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) onderbouwt dit ook in een advies aan het kabinet.¹

¹ Raad voor Openbaar Bestuur, ‘van Parijs naar praktijk’ (2021).

In dit uitvoeringsprogramma maken we een inschatting van de benodigde capaciteit in fte's, zowel voor overkoepelende taken als per zonne- en windpark. De verwachting is dat een nieuw kabinet het ROB-advies in ieder geval voor een deel overneemt. Mocht dit niet het geval zijn, dan zullen wij een deel van de taken die in dit uitvoeringsprogramma staan niet kunnen uitvoeren. Tegelijkertijd realiseren wij ons ook dat stilstaan in de energietransitie geen optie is.

5 werksporen

Om tot een gerichte inzet van menskracht en middelen te komen om de doelen uit de RES 1.0 te realiseren staan 5 werksporen in ons uitvoeringsprogramma centraal:

1. Gezamenlijk **programmeren** van duurzame elektriciteit en warmte in het regionale energiesysteem. Dit is het 'kloppend hart' van het uitvoeringsprogramma. Voor elektriciteit staat centraal hoe we samen met omwonenden en stakeholders per zoekgebied de stap kunnen zetten naar vergunde projecten. Bij warmte staat de samenwerking centraal, in onder meer programmering van bovengemeentelijke warmtebronnen en infrastructuur.
2. Verankeren van de activiteiten in het **omgevingsbeleid**. De afspraken die in de RES 1.0 zijn gemaakt, krijgen juridische status als deze worden uitgewerkt en vastgesteld in omgevingsrechtelijke instrumenten. Ook toetsing op het omgevingsbeleid is van belang, bijv. in relatie tot de beschermingsregimes.
3. Via **participatie en communicatie** tot gedragen besluiten en uitvoering komen.
4. **Kennisdeling, innovatie en aansluiting van de arbeidsmarkt** (onder meer door scholing) als belangrijke randvoorwaarden.
5. **Monitoring** om inzicht te bieden in de voortgang en bereikte resultaten. Het gaat hierbij zowel om monitoring van de cijfermatige voortgang als de procesmatige voortgang van de zoekgebieden.

Operationele doelen elektriciteit

NHZ zet zich in voor de realisatie van 2,7 TWh zonne- en windenergie op land in 2030. We behouden de hiervoor in de RES 1.0 vastgestelde uitgangspunten (bijv. zorgvuldige participatie, ruimtelijke samenhang en koppelkansen).

Om te kunnen bepalen of de energieregio op koers ligt voor de doelen van 2030 en om te bepalen welke activiteiten nodig zijn in de periode 2022-2025, stellen we in dit uitvoeringsprogramma operationele doelen vast.

Deze operationele doelen voor duurzame elektriciteit (zon en wind op land) zijn:

- Uiterlijk op 1 januari 2025 zijn alle benodigde vergunningen om de ambitie te kunnen realiseren afgegeven. Dit is conform de afspraken uit het Klimaatakkoord en noodzakelijk om de ambitie voor 2030 te kunnen halen. Dit betekent dat:
 - we ernaar streven dat de vergunningen voor wind en 'wind & zon' (als gezamenlijk project) in 2023 zijn aangevraagd.
 - we voor zon op land ernaar streven dat de vergunningen in 2024 zijn aangevraagd.
- In 2022 hebben provincie en gemeenten de zoekgebieden verankerd in de omgevingsvisie, tenzij bewust een andere route gekozen wordt, waarbij vergunningen nog steeds tijdig afgegeven kunnen worden.

- In 2023 zijn de zoekgebieden verankerd in het Omgevingsplan, tenzij gekozen wordt voor verankering in het huidige ruimtelijk instrumentarium.
- In 2022 hebben provincie en gemeenten zoveel mogelijk vastgelegd welke participatie-aanpak zij hanteren, inclusief het beleid voor financiële participatie. Dit is onderling afgestemd voor de grensoverschrijdende zoekgebieden of voor zoekgebieden nabij gemeentegrenzen. Hiermee zorgen we ervoor dat we de zoekgebieden tijdig in het omgevingsbeleid en voor de vergunningverlening verankeren.
- In 2022 is er zicht op waar de regio als eerste aan de slag kan op basis van de ruimte op het elektriciteitsnet.
- Gemeenten stimuleren zon op dak, parkeerplaatsen en langs infrastructuur.

Wij realiseren ons dat dit een krap tijdspad is en van ons een grote inspanning vraagt. Wij vinden het daarbij van belang dat wij inwoners duidelijkheid bieden over het proces en de tijdslijnen van verankering in het omgevingsbeleid.

Volgende fase: naar vergunde projecten aan te sluiten op netinfrastructuur

Voor de komende jaren staat centraal hoe we van de in de RES 1.0 vastgestelde zoekgebieden de stap maken naar vergunde projecten die aangesloten kunnen worden op de beschikbare netinfrastructuur. “Meerdere wegen leiden naar Rome”, als voorbeeld laten we in het uitvoeringsprogramma zien welke te nemen stappen mogelijk zijn per zoekgebied. Welke stappen bepalen we uiteindelijk met onze omgeving. Centraal hierin staat dat we vroeg in het proces bewoners betrekken, dat we als bevoegd gezag een keuze voor het omgevingsinstrument maken en dat we met de initiatiefnemer(s) afspraken maken over de te nemen processtappen, het participatieproces en de invulling van 50% lokaal eigendom. Gezien de knelpunten op het elektriciteitsnet stemmen we deze fase ook nauw af met de netbeheerder.

Regionale Structuur Warmte

De gemeenten zijn de regisseurs van de warmtetransitie. In het uitvoeringsprogramma gaan we in op hoe we met de afspraken uit de Regionale Structuur Warmte de bovengemeentelijke warmtebronnen en de bijbehorende infrastructuur kunnen koppelen aan de warmte vraag. We gebruiken hierbij de bestaande governance structuur van de RES, waarbij we de taken uit het MRA warmte-koude programma en de provinciale warmtetransitie-instrumenten samenvoegen.

De Regionale Structuur Warmte sluiten we nauw aan bij de Transitievisies Warmte en de Wijkuitvoeringsplannen. Daarbij hebben we tevens oog voor de relatie met het elektriciteitsnet wanneer de warmtevraag geëlektrificeerd wordt.